

10 Vluchteling

Arts Chahinda Ghossein vluchtte met haar ouders uit Libanon

11 Limburgs geluk

Marcia Luyten: mijnkolonies leken op plantages in Suriname

4 Hero

Prof. Paul Knipschild: Passionate, open and transparent

The Observant team wishes you all a lovely Christmas and a happy New Year
Observant wenst iedereen een mooie kerst en een gelukkig en gezond 2016

observant 16

www.observantonline.nl

Onafhankelijk weekblad van de Universiteit Maastricht | Redactieadres: Postbus 616 6200 MD Maastricht | Jaargang 36 | 17 december 2015

Zing, vecht, huil, bid, lach, werk en bewonder

“Ik wilde vroeger Zwarte Piet worden”

Naam: Sarah Schoenmaekers (Maaseik, 1983) * **In het dagelijks leven:** universitair docent Europees recht, gastprofessor Universiteit Hasselt
 * **Burgerlijke staat:** getrouwd met Stefan, dochter Lisa (10 maanden)
 * **Woont in** Maasmechelen

Foto: Loraine Bodewes

Levendigste jeugtherinnering: In Nederland zullen ze er niet blij mee zijn [glimlacht], maar ik wilde vroeger graag Zwarte Piet worden. Mijn opa had een grote kar in de wei staan. Die wilde ik graag hebben om vol te laden met pakjes. Het leek me fantastisch, ik vond Zwarte Piet helemaal niet eng. Mijn ouders maakten het spannend door in huis zwarte vingerafdrukken te verspreiden en achter mijn rug iets op het dak te gooien zodat ik Zwarte Piet kon 'horen'. Mijn schoentjes hadden te lijden onder al dat kruipen en het klimmen in bomen, want een echte Piet moest dat allemaal kunnen. Ja, ik was een jongen-meisje. Ik speelde altijd buiten, nooit met poppen. Die had ik wel, maar die waren voor vriendinnetjes die bij mij kwamen spelen. Dan hadden zij ook iets leuks te doen.

Ik ga naar de heilige mis op Eerste Kerstdag. Niet op Eerste Kerstdag, maar op kerstavond. Tot mijn 26^e ging ik bijna iedere zaterdag met mijn moeder naar de kerk, uit overtuiging. Zittend voor het Mariabeeld voelde ik een soort bescherming. De laatste jaren ga ik alleen op bijzondere feestdagen, zoals Pasen en Kerstmis, hoewel ik zo nu en dan nog wel eens de kerk binnenloop om te bedanken als iets goed is gegaan. Na de mis op kerstavond gaan mijn man, Lisa en ik naar mijn ouders. We zijn maar met z'n vijven, maar mijn moeder kookt een diner alsof er dertig man zitten.

Favoriete gezelschapsspel: Vroeger speelde ik graag woordspelletjes, zoals Scrabble en Boggle, maar met ons drukke leven en de baby ben ik blij als ik 's avonds aan eten toekom.

België maakt er een puinhoop van. Dat België in het middelpunt stond na de terreuraanslag in Parijs is spijtig. In Molenbeek zijn arrestaties verricht, Brussel zat dagenlang op slot, maar het had net zo goed ergens anders kunnen gebeuren. Mensen die kwaad in de zin hebben, kunnen overal zitten. Bovendien heeft de Belgische politie eerder dit jaar een geplande aanslag in Verviers weten te voorkomen.

Ik lijk op... Qua uiterlijk op mijn vader en moeder. Van mijn moeder heb ik mijn doorzettingsvermogen. Als het moet, kan ik dag en nacht zonder enig probleem doorwerken. Eigenlijk ben ik

ook tijdens mijn moederschapsverlof steeds aan de slag gebleven. Terwijl de baby sliep, werkte ik aan een artikel voor een congres in Nottingham. Lisa werd een maand te vroeg geboren. Het was een moeilijke bevalling. De navelstreng zat om haar nek, ze kreeg geen lucht, er was paniek in de verloskamer. Na haar geboorte werd ze meteen meegenomen. Ze heeft een week op de intensive care gelegen. Ze heeft er gelukkig niets aan overgehouden.

Aantrekkelijke man: Stefan, mijn man. Ik was net afgestudeerd aan de European Law School in Maastricht toen ik Stefan ontmoette in een café. Hij kwam op me af, maar was eigenlijk helemaal niet mijn type. Hij was nogal dik, als een Elvis Presley in zijn laatste jaren, omdat hij maandenlang in het ziekenhuis had gelegen na een ernstig auto-ongeluk. Hij was luidruchtig, terwijl ik dat helemaal niet ben – later bleek hij uitgelaten omdat hij voor het eerst na lange tijd naar het café kon. Stefan heeft opnieuw contact met mij gezocht. Hij wist dat ik bij een advocatenkantoor werkte en belde als een echte klant op om een afspraak te maken. Het heeft nog een jaar geduurd voordat we een relatie kregen. Ik bewonder Stefan. Hij is enorm positief, altijd vrolijk en kan heel goed relativeren. Hij is ook heel goed met Lisa, kan uren met haar rondlopen als ze huilt. Het is een wonder dat hij het auto-ongeluk heeft overleefd. Hij is op de weg in slaap gevallen en op een bus gecrasht. Hij lag al bijna in het dodenkamertje maar gelukkig heeft zijn moeder, die al een zoon had verloren bij een auto-ongeluk, in haar 'hysterie' de dokters haast verplicht nog te opereren. Stefan is een tijd verlamd geweest en heeft flink moeten revalideren. Hij heeft een kunstheup, kunstknie en kunstaorta.

Was ik geen jurist dan was ik... Dierenarts. Op mijn middelbare school was ik vrij goed in de talen en wiskunde, iets minder in natuurkunde en chemie. Uiteindelijk heb ik besloten het dierenartsplan niet door te voeren aangezien er tijdens die studie erg veel chemie bestudeerd zou moeten worden. Ik realiseerde me dat ik daarvan niet erg gelukkig zou worden. Het alternatief was Europees recht en ik ben nog steeds blij met deze keuze. Ik houd, net als vroeger, wel nog steeds van dieren. We hebben twee eenden, twee konijnen en zes kippen.

De huidige vluchtelingencrisis... Vind ik persoonlijk zo erg voor al die mensen. Ik hoop dat ik zelf nooit in die situatie terechtkom. Aan de andere kant vind ik dat we ook over de lange termijn moeten nadenken. Het is een realistische vraag of en hoe we als Europa deze opvang kunnen financieren.

De advocatuur of de wetenschap? Beide. Ik ben nog steeds verbonden aan De Balie van Tongeren. Na mijn rechtenstudie heb ik drie jaar gewerkt als advocaatstagiaire. Ik kwam om half zeven thuis, at en werkte tot een uur of twee aan mijn proefschrift. Binnen vier jaar lag het er. Ik vond dat het moest, ik voelde een drang om die twee 'banen' te combineren. Ik weet wat het is om hard te werken.

Wat ik altijd in huis moet hebben: Mijn laptop. Die staat de hele dag aan. Ik heb niets met een iPad of een smartphone. Ja, ik heb er wel een, helaas, omdat mijn oude gsm kapot is gegaan, maar ik duw op alle knopjes tegelijk.

Wat Nederlanders nog kunnen leren van Belgische studenten: Belgische studenten bereiden zich ontzettend goed voor, lezen alles wat ze moeten lezen. Maar als we dan bij elkaar zitten in de onderwijsgroep – en zeker de eerste drie of vier bijeenkomsten – dan moet je de antwoorden vaak uit ze trekken. Ze zijn erg bescheiden, terwijl ze wel de kennis hebben. Nederlanders praten soms om te praten. Dat vind ik dan weer tijdverlies.

Mijn grootste angst: Dat er iets met mijn familie gebeurt. Mijn moeder heeft twee keer longkanker gehad. De eerste keer in 2011 waarna ze is geopereerd. Toen het in 2014 terugkwam, was dat een slag in ons gezicht. Ze heeft chemotherapie gehad. Het gaat nu redelijk, hoewel ze erg veel last heeft van haar rug. Ze is gestruikeld over een kabel. Daarbij is ze ten val gekomen en is er iets in haar wervels verschoven. Er kan helaas niets aan worden gedaan. Ook kan ze Lisa niet meer optillen. Als ik aan die ellende en de kanker denk, word ik emotioneel. Ook mijn moeder is een emotioneel mens. Daarom begin ik er niet graag over.

Gijselaers: “Collegegeld per vak buitengewoon ongelukkig plan”

Collegegeld betalen per vak, in plaats van per jaar. Over dat idee van regeringspartijen VVD en PvdA vergaderde de Tweede Kamer afgelopen dinsdag. Vandaag stemt de Kamer over de ingediende motie. De oppositiepartijen zijn tegen en ook de Maastrichtse onderwijskundige Wim Gijselaers ziet er niets in.

“Een buitengewoon ongelukkig plan”, zegt Gijselaers. Hij voorziet lange discussies met studenten als ze vakken kunnen inkopen. “Studenten gaan dan onderhandelen over het aantal blokken dat ze moeten halen om een diploma te krijgen. Stel, je zegt dat ze acht blokken moeten halen. Maar ze halen een vak niet, of het voldeed niet aan hun verwachtingen of ze vinden het zelf niet binnen hun programma passen. En dan willen ze toch hun diploma. Ik zie de beroepszaken al voor me.” Een ander probleem is volgens Gijselaers dat studenten zullen verwachten dat ieder vak dezelfde (meetbare) kwaliteit heeft. “Met het bijbehorende studieresultaat, daar betalen ze tenslotte voor. Uit onderzoek in de VS blijkt dat met een olopend

collegegeld de druk op docenten om een hoog cijfer te geven enorm toeneemt. Studenten halen daar twee keer zo vaak een A+ dan tien jaar geleden, terwijl de kwaliteit hetzelfde is gebleven.” Bepaalde blokken zullen minder populair worden. “Bijvoorbeeld periodes waarin je wordt voorbereid op de scriptie en onderzoek. Die hebben weinig contacturen, en daar kijken studenten naar.”

Ook de kosten zullen stijgen. “Je bent relatief veel geld kwijt aan de administratieve organisatie, wat dan weer niet naar het onderwijs zelf kan gaan.” Toch zit er ook een goede kant aan het plan. “Het stimuleert universiteiten om te kijken hoe een studie en een baan beter te combineren zijn. Het is goed om een serieuze discussie te voeren over flexibiliteit, maar wel als middel, niet als doel. Niet ieder vakgebied kan flexibel zijn. Aan bijvoorbeeld geneeskunde en accountancy zitten bepaalde landelijke eisen waar een student aan moet voldoen.”

Cleo Freriks

Armoede in Vaals in beeld

Wat willen mensen die al jaren in armoede leven, laag zijn opgeleid en vaak arbeidsongeschikt? In Vaals leeft een op de zeven huishoudens onder de armoedegrens. Voor de gemeente – die al langer bezig is met armoedebelid – is het aanleiding om in het nieuwe jaar een aanvraag in te dienen bij het landelijke NutsOhra, een fonds dat de kansen van kwetsbare groepen wil vergroten. Aan het project ‘Een stem voor de gezinnen in armoede in Vaals’ werken ook de Universiteit Maastricht en de GGD Zuid-Limburg mee.

Kelly Stessen, onderzoeker bij Health promotion (GVO): “We hebben de afgelopen maanden in kaart gebracht waar de subsidie voor gebruikt kan worden – welke wensen hebben mensen die dag in dag uit in armoede leven, waar lopen ze tegenaan? Omdat ze het vaak moeilijk vinden om hun situatie onder woorden te brengen, is gekozen voor *photo voice*, een methode waarbij ze aan de hand van foto’s hun behoeftes duidelijk maken.”

Tien mensen uit acht gezinnen meldden zich voor deelname aan het fotoproject. “In totaal hebben we 89 foto’s verzameld, van grofvuil in een achtertuin tot een speelgoedautootje met een kruis erdoor. Wat voor de meeste mensen heel normaal is – ik pak de auto en rijd naar de supermarkt, de kringloopwinkel, het ziekenhuis of het milieupark – is voor deze mensen niet normaal. Ze zijn afhankelijk van de bus wat ze ook nog eens zes euro kost.”

Wat Stessen opviel was hoezeer de deelnemers uit hun sociaal isolement willen komen en bereid zijn elkaar te helpen en de handen uit de mouwen te steken. “Ze juichen de komst van een buurthuis toe, willen eraan bijdragen, gastheer- of vrouw zijn, klusjes doen.” Ook doen ze een oproep voor een kringloopwinkel. “Die ontbreekt in Vaals.” Mocht er inderdaad geld komen van NutsOhra dan zouden deze mensen echt geholpen zijn, meent Stessen.

Wendy Degens

De fototentoonstelling wordt donderdag 17 december geopend om 16.00 uur in de bibliotheek van Vaals, Sint Jozefplein 51. De posters zijn ook in het gemeentehuis in Vaals, café Oud Lemiers en Taverne IJscafé Oud Vijlen te bekijken tot half januari

Zeven scholierenteams, in totaal 21 leerlingen, namen het deze week aan de Universiteit Maastricht tegen elkaar op. Ze deden in twee laboratoria op Randwijk verschillende proefjes op het gebied van scheikunde en biologie. Dit in het kader van de regionale voorronde van de European Union Science Olympiad (EUSO): een wedstrijd die de belangstelling voor bètawetenschap wil bevorderen. De winnaar - aangewezen door een tweekoppige jury van UM-wetenschappers na het ter perse gaan van Observant - gaat naar de nationale eindronde in januari. Wie daar een en twee wordt, mag Europa in. RJ/Foto: Joey Roberts

“Sorry to be a bit rude”

Het is een bekend mechanisme: als je langere tijd in het buitenland zit, realiseer je je waar je thuishoort. Althans: waar je vandaan komt. In mijn geval: uit Nederland. Het mooie van het internationale karakter van onze universiteit is dat dit besef ook gewoon hier thuis, in Maastricht, doordringt. De dagelijkse omgang met buitenlandse collega’s en studenten is in veel opzichten een verrijking, hoewel soms een ietwat pijnlijke.

Zo word ik me pijnlijk bewust van het feit hoe wij Nederlanders met elkaar, en dus ook met anderen omgaan. Het wordt vaker gezegd: wij zijn zo direct en duidelijk. “*They speak in a friendly tone in rather short, clear, sober sentences lacking any form of politeness or courtesy*”, wordt de expat op internet uitgelegd, en ik denk niet dat dit valt te ontkennen. “*Being very nice may awaken their suspicion that one is in need of a*

special favour. Politeness may also cause irritation as it is considered a waste of time.” Inderdaad, zeer herkenbaar.

Ik bedenk dat je op verschillende manieren kunt reageren op bovenstaande constatering. Je kunt vinden dat ‘ze’ er maar mee moeten leren leven, dit is nu eenmaal hoe wij het in Nederland doen. Of je kunt je vreselijk gaan schamen, maar dat lost ook niks op. Het mooie van het leven in een internationale omgeving is dat de nuance het langzaam maar zeker wint. Het lijkt misschien niet altijd zo, maar we bewegen steeds meer naar elkaar toe. Wat helpt is dat de nieuwe collega’s allerlei aspecten van ons gedrag zien waar ik me niet van bewust was. Het heeft te maken met onze egalitaire en open samenleving, en daar maken ze graag deel

van uit. In al hun botheid zijn Nederlanders zo opgewekt, hoor ik wel eens, en ook dat vinden ze prettig.

Wij op onze beurt doen ons best ons wat aan te passen. Hoewel het ons niet gemakkelijk af gaat, en het soms ronduit overdreven voelt, proberen we wat meer hoffelijkheid te tonen. We zien ook de voordelen van een meer indirecte manier van kritiek leveren, het voorkomt immers gezichtsverlies en confrontaties. Soms willen we gewoon duidelijk zijn, maar hebben we geleerd om het netjes in te leiden: “*Sorry to be a bit rude, but...*” En soms word je verrast door een buitenlandse collega die ‘s ochtends in de gang tegen je zegt: “Wat zie jij er slecht uit vandaag.” Botheid vermengd met oprechte bezorgdheid: ik had het als Nederlander niet beter kunnen zeggen.

Klaartje Peters, hoogleraar Local and Regional Governance

Deze column is geschreven op persoonlijke titel

Silvia Evers inspired by Paul Knipschild

Passionate, open and transparent

It was her very first job, the department of Epidemiology, at the beginning of the nineteen-nineties. An inspiring and stimulating environment, says Silvia Evers, professor of Public Health Technology Assessment. She is not the only one; about one third of the group climbed the ranks and became professor. The department chairman at the time played an important role: Paul Knipschild.

Photo: Joey Roberts Illustration: Simone Golob

"It was a dynamic group, with a lot of discussion. We presented our research to each other and discussed articles and books," says Evers. "Paul was an atypical professor, with a loud thunderous voice. He was averse to any kind of convention. You never saw him in a three-piece suit; his work clothes were whatever he happened to have put on that day."

An important point for Knipschild, who is now retired, was carrying out good research. "The subjects that the New University is now bringing up, being open and transparent, and the discussion in the academic world about plagiarism and fiddling with data – he already talked about that back then. He was very passionate. The environment cannot be a reason for not doing good research, he said. I was doing research within the

field of mental health care. A complex environment; patients refuse care, are treated against their will, are sometimes happier when sick. You can make things easier for yourself by making concessions, but that damages your research. Be honest about the steps you take, the things that went wrong, any mistakes that you may have made and what you did after that."

Knipschild didn't just focus on the content side of his field; he was also interested in the personal lives of his researchers. "If you were still at work at six o' clock, he would come and knock on your door; if it wasn't about time you went home. We all had a coffee break together at eleven o' clock. We talked about what was going on in the world: from global politics to matters at home. The support that you get from colleagues in this way, is

very important for the pleasure you have in your work."

Evers also tries to apply the human factor. "Although these days we no longer get to have coffee breaks together. It is a sign of the times, I think, that we don't have time for that anymore." She also shares Knipschild's love of openness and transparency. "Within research, but also within the department. He kept us informed about developments at the central level. Of course there was a certain amount of structure, but the group was a democracy, age or status played no role when you spoke your mind. I think that is very important, young people must also be heard."

Cleo Freriks

Vocab Blunders from Down Under

"How's 4:30 this arvo?"

I've received a text from a friend because she wants to know what time we should meet in the UCM common room. I'm in class, so I've quickly written back. After class I see she still hasn't responded. A little while later she finally does:

"...avocado?"

Thus begins another episode of me explaining to my non-Australian friend the nuances of Aussie slang. When it comes to speaking to people where English is their second language, I often forget that there are a lot of words that aren't used anywhere outside of Australia. There are plenty of them. Here are a few, can you guess what they mean? Mozzie, Bogan, Cozzie, Brekky, Aggro, Thongs, and Reckon. You might be surprised to learn that thongs come in a pair in Oz and that's because they are worn on one's feet, rather than between one's..ahem... cheeks.

Whenever I fall back on Australian vocab in another country it's always funny to watch a non-Australian's confused face for a second. It's often unsure of whether I've actually just spoken words from the English language or if they're suffering from sort of temporary aphasia and they've lost the ability to translate. It turns out there aren't a lot of countries that like to shorten words as much as Australians like to do. I've turned to a Belgian friend once and asked, "Are you in the mood for Maccas?" She paused for a moment before saying, "I don't think we have that here."

"You mean you don't have McDonald's?" My panicked face betraying what should have been health-conscious approval.

She laughs after a second, once realisation hits.

Sometimes it's odd to think that some people find our accent and strange vocab charming. Believe me, I'm not one of them. I've recorded my voice before and there isn't much difference between it and a nasally mosquito. It is useful for travelling though. As far as cultural currency is concerned, the Australian way of speaking goes a long way in a hostel. No one fulfills a stereotype (or makes as many mates) quite like an Australian wandering into a hostel, dumping their backpack and walking towards the nearest bar and asking for a pint. Or a coldie, a schooner, a tinny, a stubbie or some grog. Did I mention that Australians have almost as many words for beer as the Inuit do for snow?

Jordan Mullins,
Exchange Student at UCM

“Suddenly I realised: I belong to a group. I’m a refugee too”

Among the ranks of UM staff are a number of refugees or children of refugees. In this new Observant series, they talk about their lives before and after their flight from their home country, their views on the Netherlands, and their take on the debate about the refugee crisis. This week we kick off with medical doctor Chahinda Ghossein-Doha from Lebanon.

South Lebanon, late 1980s

“I remember a few things from that time. Bombings, shootings. Sometimes the fighting would die down and you’d wonder, is it safe to leave the house, can you do your shopping? But it was also normal; you got used to it. I wasn’t afraid. Not till the end, anyway. That’s when the militias started going from door to door, shooting people summarily. One day someone came running from the field behind our house to warn us they were coming. Then there was a knock at the door. My father didn’t open up; we all just sat in the room. We heard a shot, and one of my father’s security guards was hit in the back and paralysed for life. An uncle was killed too.

“We lived in a town not far from the border with Israel. My parents were both teachers who’d set up a private school. My father was also a prominent politician in the Amal party, which subscribed to a liberal Muslim philosophy. We are Shi’a Muslims. Lebanon had been in this protracted civil war since 1975; the country more or less fell apart. My father was responsible, on behalf of the party, for defence in the south. At the same time there was the conflict with Israel, with a twelve-mile zone still occupied in 1985.

“I was born that year, my parents’ oldest daughter. It was a caesarean delivery, so it had to be in the hospital. But no doctors were around; nobody dared leave their house because of the war. My father sent some other party members out to pick up the doctors from their homes. Only those doctors who still had some trust left went along with them – it could be a conspiracy, after all. “We fled in 1990: my parents, me and my sister, who was born in 1987. We also had a brother, born in ’89, also by caesarean section, but he died five days later because of the lack of medical care, of equipment. He was in one part of the hospital, my mother in the other, and at the time there was no link between the departments. She never got to see him again.

“That was the last straw for my parents. They were still young: my father was 32, my mother 26. You grow up fast under circumstances like that.

Syria to Alkmaar

“We fled to Syria and from there by plane to the Netherlands, to Schiphol. My father wanted to go to Germany. He had family there in business, so that was a draw card for him. But we were given such a warm reception in the Netherlands that we ended up staying. We landed in a refugee centre in Alkmaar. Getting asylum was no problem; the events in Lebanon were all over the

Photo: Loraine Bodewes

news, including the shootings in our town, and my father was well known outside the country. One time he’d been arrested by the Israelis. His party managed to arrange his release a month later, but not before he was tortured. Later, here in the Netherlands, he underwent therapy for that. And my mother is the daughter of a politician who was killed by the Israelis in Beirut in late 1984. I was born on the exact same day one year later. That’s always given my mother mixed feelings: joy and grief, all at once.

“Within three months we were in a rental in Huizen. Then, once the residence permit came through, we had to sort out housing ourselves. My father was happy to stay in the Netherlands, but it had to be close to Germany and Belgium to make doing business easier. We ended up in Roermond, where I grew up. Later he started his own business there. I got two more brothers, one six years younger than me, now in his fifth year of medicine here at UM, and another twelve years younger, now doing his final school exams. My sister studied Health Sciences here, I did medicine. I was finished within six years, and got my PhD in four. “Our parents always emphasised the importance of education. Their own lives took a different turn, but – perhaps surprisingly – they’re not bitter. After all, my father was a well-known

figure in Lebanon, but here he was just another foreigner. My mother studied biology. She was very good: during her studies she landed one scholarship after the other, but because of the war she didn’t end up graduating. And here in the Netherlands she couldn’t do anything with it. She ended up doing the books for my father’s company. They now live in Maastricht, since all of us kids are down here. In the last few years she’s been volunteering at the refugee centre and finds it really rewarding. I see her marriage as an example for me. With all the tensions in their lives it could have gone wrong a hundred times. But on the contrary – they’re still in love, they can’t be without each other.

Headscarf

“I’ve never had any bad experiences being a Muslim here. I started wearing a headscarf at the age of 12, that’s part of our tradition. I was the only one at school, at least until my sister got there too, but I was never bullied or anything. And I’ve kept on wearing it – not always consistently, to be fair, but still. I tend to drape it differently to my mother. Not under the chin but instead loosely around the neck. I started doing that because it was easier to use a stethoscope, but now I just think it looks better, haha.

CV

Chahinda Ghossein-Doha (29) is a postdoc in gynaecology and coordinator of the Queen of Hearts programme. She is married to Karim Doha and has three children, a son aged 2 and a 9-week-old daughter; her first daughter died after 10 days. “She’s now up there,” Ghossein-Doha points skyward, “watching over us.”

“So there were never any negative comments. I don’t get those women who say they’re discriminated against for being veiled. I sometimes notice the opposite: Dutch people who are over-the-top friendly. It’s sweet but also patronising. And unnecessary. Just as I don’t have to make up for those Muslims who screw up, they don’t have to make up for the Dutch.

Three worlds

“I don’t live in two worlds, Lebanese and Dutch – we’re naturalised, Dutch is a ‘safe’ nationality – but in three. The third is the one that people think I live in, the world of the oppressed Muslim woman. Even back in my school days I’d get questions and comments. Whether I’ve been married off, that kind of thing.

“For me the headscarf is a statement. Of course, every woman wants to be seen as beautiful, but you also want to be seen as a person. In the West that process is further along than in the culture I come from. So over there, you wear a headscarf to signal: don’t just look at my appearance. That’s the tradition I grew up in. I’ll take more of a backseat with my daughter, let her make her own choices. In my family in law, also Lebanese, no one wears a headscarf. That was an issue for them, having a daughter-in-law like me.

Disrespectful

“Everyone has less pleasant experiences to deal with now and then, but in my case is that because of what I am? If people expect me as a Muslim in a headscarf to always be submissive, well, sometimes they end up finding me hard to handle. I stand up for myself.

“I do think the social climate has changed. When you turn on the TV it’s all about Islamist terror, oppressed women, Moroccan troublemakers. My take on all those things is exactly the same as that of most other Dutch people. But lately it’s also been about refugees, and suddenly I thought, oh right, I’m one of those too. I now belong to a minority that people ‘have an opinion of’.

“Of course I have an opinion too. I totally understand that you can’t just let everyone in: you have to be able to continue providing a decent way of life, not in camps; that’s when you create second-class citizens. It’s like a hospital – there you also sometimes have an admissions freeze. But why does the debate have to be so disrespectful sometimes? People refer to them as opportunists, rapists, criminals. That negativity in the discussion, that’s something I don’t understand.”

Wammes Bos

See the complete article on www.observantonline.nl

AIMS wins first Maastricht Human Rights Prize

“We take education for granted”

“The alarm wakes me up. Bah, I have to go to university today.” This is how Amnesty International Maastricht Students (AIMS) started their presentation last Thursday during the first Maastricht Human Rights Prize competition. Installed by former mayor Onno Hoes as a farewell present, the competition aims to get young people thinking about human rights. This year’s theme was the right to education. The competitors – from schoolchildren to university students – had to

make a creative product aimed at their peers and present it to a jury. AIMS won first prize: a piece of art and €500 to donate to a cause of their choice. Naturally, they chose Amnesty International.

“The jury liked the combination of our presentation and the video that we created”, says Vera Kegel, third-year student of European and International Law and chair of the AIMS group. “When we started to think about the theme we realised how much we take our education for granted,

how we sometimes don’t even feel like going.”

The students collected examples of things people do to get to school: riding a donkey through the desert every morning, for example, or wading through freezing rivers. They combined that with information about education, such as the fact that it decreases child marriage rates by 14 per cent. In the video, these statements are written in study books that the students open while sitting on a chair. “We introduced the video by forming a line,

lighting a candle and talking about how we came about this idea”, says co-chair and fellow student Magali Mattar. “When one person was finished, they would light the next candle and that person would continue.”

The second and third prize were awarded, respectively, to students from the Bonnefanten College (dance department) and the United World College.

Work like a slave, eat like a king

Soothai so delicious

My menu

Massaman Neua € 13.50
Spring rolls € 4.50

The precise balance between sweet and hot elements is key to Thai cuisine. And it's not an easy tightrope to walk, but when it works, it comes together on the plate gloriously. Soothai, right opposite the gate of the School of Business and Economics (SBE), manages to get this delicate balance just right. They cook some of the best Thai food I've had outside Thailand. Might have something to do with the fact that, as the website boasts, they fly in fresh ingredients every week from Bangkok. Soothai's understanding of balance even takes into consideration Western cooking methods, for instance by going easy on

the spiciness.

The restaurant serves dishes ranging from typical seafood to meat specialties. Take the massaman beef curry I ordered online. This dish is wonderfully creamy with soft chunks of braised beef, coconut milk and potato slices. It was delivered very warm and neatly packed in aluminum foil with a sprinkling of crushed cashew nuts and fried onions. To accompany it I received delightfully fluffy jasmine rice with a relatively neutral taste to compensate for the colourful sauce with the meat.

The prices are okay, at an average of €9 for

chicken and around €10.50 for seafood, although an extra €4.50 for four ridiculously small spring rolls does bump up the price somewhat. Students can order takeout of the dish of the day at a discounted rate of only €7.50.

Kate Surala

Every week, master's student European Public Affairs and tutor at the Faculty of Law Kate Surala reviews a restaurant, coffee bar, catering shop or 'to go' in Maastricht

Soothai,
Tongersestraat 54, www.soothai.com

Food ★★★★★
Service ★★★★★
Price/Quality ★★★★★

Approved

- ▶ Ad Astra
- ▶ Galaxy/informative/searching
- ▶ €0.99
- ▶ Android, iOS

Now that the days are getting shorter and the nights are getting longer, there is more time to look at the stars. For those who would like to know what they are actually looking at, there is Ad Astra.

The app enables you to find the various constellations in its celestial chart. Users get information about the signs of the zodiac, the individual stars of which they are made up, and a detailed map of their position. These, by the way, look rather technical. The app is targeted at (and created by) amateur astronomers who have some knowledge of the field.

There is a free version of the app, but if you want to get down to business seriously, it is recommended to download the professional version for €0.99. The latter provides larger maps with the option of zooming in, a night view mode that prevents the bright light of your screen from blinding you when you are looking through the telescope, and the possibility of recording your own observations.

CF

Dear Ingrid

Not knowing

Marcel (21): "I study Medicine. It regularly happens that, having studied a disease, I am convinced that I suffer from it myself. Despite my symptoms, my doctor keeps telling me that there is nothing wrong. But my worries remain. What can I do?"

Ingrid: About one in every three medical students experience physical symptoms after reading about a disease. It is referred to in research literature as the medical student syndrome. In clinical psychology, your symptoms are called hypochondriac symptoms. You are afraid of a serious illness and your thoughts play a crucial role.

This is how it works. Normally physical sensations cause anxiety. For instance, if you feel something around your heart, then you see this as a precursor for a heart attack. You are more likely to do so if you are have knowledge about heart failure, which is why in particular medical students are inclined to make the connection between a physical observation and an illness. Because you are convinced that something is seriously wrong, you become tense, which in turn creates more symptoms. You start to sweat and you see this as confirmation that you are going to have a heart attack. This may result in you taking things easy. For example, you might go to the gym less often or maybe not even go at all. This in turn leads to you being in poor physical shape, which will make your heart beat faster when you start to exercise. Then you have come full circle. By avoiding exercise, you preserve your symptoms.

What can you do to break through this vicious circle? Take a good look at those scary thoughts and subject them to scrutiny. What is the physical evidence in favour of and against your having the feared illness? Are there any other possible explanations? Tiredness, for example, may mean that you are suffering from something, but it can also be the result of a few late nights or taking on too much work. Challenge your thoughts. Try to put a stop to avoiding exercising and looking

Photo: Loraine Bodewes

for reassurance. In the short term, visiting your doctor will reduce some of the fear, but in the long term this has no effect at all. Reassuring yourself by continually checking your body has the same short-term effect. There is some relief if you don't find a lump, bump or spot. In the long run, however, all that pinching and pushing can cause pain, irritation and spots that could be interpreted as proof of an illness. The challenge is being able to deal with not knowing. Having absolute certainty about illness and health is pretty much impossible. "Certainty is wonderful, but the world becomes smaller because of it," said the Flemish publicist and professor Rik Torfs in his plea for uncertainty.

"Certainty impoverishes thoughts, desires and feelings. That is why we should be brave and choose uncertainty."

Ingrid Candel

Would you like to ask psychologist Ingrid Candel a question (you may do so anonymously)? Send an e-mail to lieveingrid@outlook.com

Do you have any questions or problems and would you like to speak with a psychological counsellor for students from Maastricht University, contact studentenpsychologen@maastricht-tuniversity.nl or call 043 3885388.

From sticky rice cake to latkes

Christmas is hardly the only holiday celebrated at the end of the year, nor is turkey the main festive food on everyone's table. Observant asked four students about their holiday food traditions.

Text: Sophie Silverstein

Illustration: Janneke Swinkels

"The technique for making this rice cake has nearly been lost"

Coco Zhang, master's student at the School of Business and Economics from China

"Our biggest winter celebration is the Chinese Lunar New Year. It's fifteen days long but the last day is the most official one. Then we eat something that translates into English as 'glue pudding', a ball-shaped pastry usually filled with sesame, green tea or peanuts. Later, families watch the New Year festivities on TV, go out for a walk among the decorative lanterns and buy colourful calligraphy with good wishes for the new year.

"We eat a lot of food during the celebrations but my all-time favourite is a rice cake made with flour and sticky rice. It's only available at New Year and comes in different shapes, such as a fish or a flower. You can either steam or fry it. We're a tea culture, so we drink all sorts of tea with it: red tea, which is the equivalent of European black tea, or green or white tea.

"My grandmother used to make rice cakes, but the technique has nearly been lost. Because people have to cook so much for this holiday, they don't want to spend a lot of time on making just this one dish. So they buy it in supermarkets, food markets or even restaurants."

"I'm probably the most traditional in my family"

Anna Bolhuis, UCM student from the United Kingdom/Netherlands

"In the weeks leading up to Christmas we buy chocolates from Quality Street and make Christmas cake and mince pies. The cake has to be made a couple weeks in advance because you infuse it with liquor at weekly intervals. Mince pies are probably my favourite Christmas food because I associate these most with the holidays and you can't really get them at any other time of the year.

"A mince pie is a small circular pastry that is filled with a sweet mixture of dried fruit. We eat them for dessert on Christmas Eve or for lunch the next day. Christmas Eve dinner is usually some kind of meat, like roast pork, duck or chicken. I'm probably the most traditional in my family in that way, because I really enjoy having a big piece of meat in the middle of the table. It's surrounded by all kinds of extras like roast potatoes, stuffing balls made from chestnuts and bread with gravy and Yorkshire puddings, which are pancake batter fried in oil in the oven. At dinner, we give each other small gifts."

"One year we attempted to celebrate Christmas"

Seliem El-Sayed, UCM student from Germany/Egypt

"I remember when I was growing up that I didn't like Christmas. All my friends were busy then and since my family didn't celebrate it I was always really bored. One year, my sister and I convinced our mom to do St Nikolaus, the German equivalent to Sinterklaas, even though we didn't believe that a bearded man would bring us presents. We just wanted to get presents and chocolate like our friends.

"Another year, our dad had the idea of attempting to celebrate Christmas. But he got a very small tree. My sister and I were disappointed; we felt we still missed out on the holiday. What was great that year, though, was that my sister prepared a huge pizza. There were lots of different ingredients so that everyone could garnish their own piece the way they liked. You could share your 'personal' pizza with everyone else; that was really nice. "Recently, our family has been going to Egypt around Christmas. The holiday has become a chance to take a break, sit down together and eat good food. In Egypt, where they don't celebrate Christmas, everything is still decorated in a festive way and hotels serve special meals for the occasion. I remember last year when we went there was a seafood menu and I ate the best salmon rolled up with goat's cheese."

"My dad doesn't like it when the whole house smells like fried food"

Leah Neustadt, exchange student at UCM from the United States

"At Hanukkah (Jewish) we celebrate a miracle. There was just enough oil to light the lamp in the temple for one day, but instead it burned for eight days, which was long enough for new supplies to arrive. To celebrate this, we eat a lot of food fried in oil during this holiday.

"Hanukkah is eight days long, but we usually only make latkes on one or two nights because my dad doesn't like it when the whole house smells like fried food. Latkes are shredded potato pancakes fried in oil and you can eat them with apple sauce and sour cream. In Israel, people eat jelly donuts, but in the United States you can eat these all year, so we don't specifically eat them on Hanukkah.

"Sometimes, my mom invites some of our non-Jewish friends to 'educate' them about Hanukkah and then she makes a Jewish-style brisket. This is made with beef that would actually be quite tough, but it's cooked slowly for a long time together with onions, potatoes and carrots until it becomes tender.

"My favourite thing about Hanukkah is having lots of people around and celebrating with my family. And on Christmas we eat Chinese food or, if we're visiting my grandparents in Florida, we go out for all-you-can-eat Sushi."

Afscheid Fred Brouns, hoogleraar

“Vaak staat er in die kraan

Kerst komt eraan. Belangrijke vraag: wat zetten we op tafel? Manlief verbant gluten uit zijn leven, tante mijdt koolhydraten en suikers, dochter weigert vlees en dan is er nog dat neefje dat denkt dood te gaan van E-nummers. Observant maakte met de Maastrichtse voedingswetenschapper prof. Fred Brouns een rondje door de supermarkt. Hij neemt vrijdag 18 december afscheid. Aan zijn rede gaat een symposium vooraf, getiteld Gif op je bord.

Tekst: Wendy Degens, foto: Loraine Bodewes

“Heb je van de week de voorpagina van *De Limburger* gezien? Die kop boven dat stuk over gezond vlees? Kijk, ik heb er een foto van gemaakt.” Nog geen vijf minuten staan we in de Plus supermarkt in Heugem en Fred Brouns, hoogleraar Health, Food and Innovation, toont zijn ongenoegen over de kop waarmee de Limburgse krant dinsdag 8 december opende, *Proef: ‘veilig’ vlees mogelijk*. Een Europees project – waar de Maastrichtse toxicoloog prof. Theo de Kok coördinator van is – laat zien dat als je nitriet in vleeswaren vervangt door natuurlijke antioxidanten uit groenten en fruit de vorming van kankerverwekkende stoffen in de darmen kan worden voorkomen. *De Limburger* wijdde er drie pagina’s aan.

Brouns: “Ik heb Theo gevraagd of hij vóór publicatie de kop heeft gezien. Het antwoord was nee. Die wordt er namelijk door een andere redacteur boven gezet. Vaak staat er in die koppen grote onzin, dekken ze de lading niet! *Veilig vlees mogelijk*: alsof vlees per definitie onveilig is. Consumenten lezen dit en denken: O jee.”

Voorafgaand aan zijn afscheidsrede aan de Universiteit Maastricht, aanstaande vrijdag 18 december, organiseert Brouns een symposium. Journalisten zijn welkom. Zeker. Maar hij geeft ze vooraf wel een *take home message* mee, een document met daarin de belangrijkste punten van iedere spreker. Om verwarring en miscommunicatie te voorkomen.

Tegenwoordig ventileert iedereen – zelfbenoemd voedselgoeroe of niet – zijn mening over voedsel via sociale media en blogs. Maar meningen, meent Brouns, zijn vaak gebaseerd op broodje-aapverhalen en foute interpretaties. Door verwarrende boodschappen zien we door de bomen het bos niet meer. Brouns: “Zelfs diëtisten zijn onzeker. Ze hebben vanwege hun hogere beroepsopleiding wat minder affiniteit met wetenschappelijke literatuur, baseren zich daarom op adviezen en tips uit het werkveld en internet. Maar het internet kan een bron van angst en verwarring zijn.”

Brouns meent dat de voedingswetenschap het vertrouwen van de consument moet terugwinnen. Hoe? “Door helder te communiceren, door te discussiëren en tegenwicht te bieden. Ik vind dat de universiteit veel te veel in haar ivoren toren blijft. Dat is niet goed voor haar publieke zichtbaarheid, je hebt als wetenschapper een publieke rol.” Daarom komt er een symposium.

Daarom gaat hij graag in op de uitnodiging van *Observant* om een rondje te maken door de supermarkt. Eerlijk: de eerste keuze viel niet op de Plus, maar op de Albert Heijn in Scharn, groot en centraal in de stad. Helaas zag de AH-communicatieafdeling dat niet zitten. Bang voor een slecht imago? Geen idee. De Plus in Heugem is een goed alternatief voor een reportage – en we zijn van harte welkom.

Vlees

Vlees heeft geen goede naam. Recent concludeerde de Wereldgezondheidsorganisatie WHO op basis van epidemiologische onderzoeken dat mensen die meer bewerkt vlees eten, meer kans hebben op darmkanker. “Vlees is niet per definitie kankerverwekkend. Het gaat om de hoeveelheid”, zegt Brouns. “Het drinken van heel veel water is ook dodelijk. In Argentinië wordt vier keer zoveel rood vlees en drie keer zoveel bewerkt vlees gegeten als in Nederland. Je zou denken dat daar veel meer mensen met darmkanker rondlopen. Maar er is nauwelijks verschil met Nederland. Het risico neemt niet rechtlijnig toe.” Uit de koeling haalt hij een pak carpaccio. “Dieprood. Die kleur heeft het vlees te danken aan nitriet, een zout dat aan vleeswaren wordt toegevoegd om verkleuring te voorkomen en het beter te conserveren.” Ernaast ligt een onsje rosbief, ook bewerkt met nitriet. “In het midden is het nog rood, maar rondom zie je het al bruin worden.”

Samen met ijzer stimuleert nitriet het risico op kanker. Rood vlees laten liggen is een optie, maar dat betekent minder ijzerinname en een grotere kans op bloedarmoede. “Je kunt als alternatief ijzerpillen nemen, maar die zorgen vaak voor meer darmontstekingen, verteringsstoornissen en constipatie.” De consument moet een balans zien te vinden, meent Brouns. “Vier keer per week een grote biefstuk naar binnen werken, wordt afgeraden, maar er is niets mis met dagelijks een klein beetje vlees.”

Groenten en fruit

Eet dagelijks ten minste 200 gram groenten en ten minste 200 gram fruit, schrijft de Gezondheidsraad, een onafhankelijk wetenschappelijk adviesorgaan voor de overheid, in haar nieuwe Richtlijnen Goede Voeding. “Er zitten heel veel voedingsvezels in groenten en fruit die weer goed zijn voor de darmfunctie en stofwisseling. Je ziet dat Nederlanders vaak een kleine portie groenten op hun bord leggen en veel aardappels en rijst. Dat stamt nog uit de Tweede Wereldoorlog toen er crisis was. Je moest het doen met aardappelen en soms een klein gehaktballetje. Daar is een hele generatie mee opgegroeid, zelfs toen er geen crisis meer was. Toch kun je de hoeveelheid groenten beter verdubbelen en van de pasta, aardappels of rijst een bijproduct maken, zeker als het witte rijst is, want daar zitten nauwelijks vezels in.” Biologische courgette is nu twee keer zo duur als een ‘normale’. Toch voor de biologische variant gaan? “Qua voedingsstoffen is er nauwelijks verschil. Het verschil zit ‘m in de teelt. Het is

beter voor het milieu en biologische eters krijgen minder pesticiden binnen. Biologisch klinkt gezonder, het trekt consumenten aan, maar het nadeel is dat biologische groenten en fruit sneller bederven, met schimmeltjes en bacteriën tot gevolg die ook giftige stoffen produceren.”

Superfoods

De Gojibes wordt, volgens ene Petra die het weblog ‘recepten-dieet’ bijhoudt, beschouwd als “levensverlengend, libidoverhogend en als opperper voor een goed humeur. Je kunt er 250 jaar mee worden”. Brouns: “Superfood is marketing, emotie, magie. Het komt allemaal van ver weg, uit Peru of Mexico en het wordt vaak al duizenden jaren gegeten. Superfoods worden gepromoot omdat ze vol antioxidanten zitten die goed zijn voor je lichaam. Maar diezelfde antioxidanten vind je in gekleurd fruit als aardbeien, frambozen, blauwe bessen en bramen. Ik zeg: koop in de zomer regionaal seizoensfruit. Dat heeft niet duizenden kilometers gevlogen. In de winter kun je desnoods naar ingevroren fruit grijpen.”

ar Health, Food and Innovation

ntenkoppen grote onzin”

Fred Brouns in de Plus

Soepen, conserven, sauzen

Er is niets mis met groenten in blik, meent Brouns. “Van seizoensgebonden groenten is de oogst soms veel groter dan de vraag met als gevolg dat het overschot in een pot of blik wordt gestopt. Dit proces verloopt zo snel dat er nauwelijks voedingsstoffen gaan verloren.” Bij het rek met de appelmoes neemt Brouns Servero Slurpfruit in zijn handen. Het pak is gevuld met twaalf knijpzakjes aardbeien-appelmoes van 100 gram. De fabrikant claimt ‘0 procent suiker toegevoegd’. “Maar wat zit er dan wel in”, wil Brouns weten en hij leest de kleine letters op het etiket. “12 gram suiker op 100 gram, dat is redelijk wat. En dan kunnen het natuurlijke suikers uit de vruchten zijn of toegevoegde suikers, maar je darmen merken geen verschil. Je moet hier niet te gek veel van eten.”

Suiker is geen vergif, zegt Brouns. “Maar eet het met mate. We hebben eens een keer een

speciale suiker (isomaltulose) gemaakt op basis van gewone suiker. Die was dusdanig veranderd qua samenstelling dat-ie onschadelijk werd voor de tanden en een lage glycemische waarde kreeg [de glycemische index is een maat om aan te geven hoe snel een koolhydraat de bloedsuikerspiegel doet stijgen]. Het was een ‘gezonde’ innovatie, maar hij is helaas niet geland in de industrie. De wetgever bepaalde dat suiker als zodanig moet worden vermeld op het label, of het nu een goede of een slechte suiker is. Fabrikanten dachten: ‘Als we het toch suiker moeten noemen, dan nemen we liever goedkopere kristalsuiker als basis.’” Een paar meter verderop, bij het broodbeleg, vinden we de beruchte Pindakaas light van Plus eigen merk. Deze is onlangs door Foodwatch – een onafhankelijke organisatie die zichzelf de voedselwaakhond van Nederland noemt – genomineerd voor het Gouden Windeï 2015, het meest misleidende product in de supermarkt. De Pindakaas light heeft 30 procent minder vet, maar in ruil daarvoor zit er gedroogde glucosestroop in. “Suiker dus! Dat is een ramp”, zegt Brouns. “Het laat zien dat we goed op de etiketten moeten letten.” Maar wie doen dat? “Weinigen. Bovendien weten veel mensen niet eens hoeveel 1 gram suiker is. We hebben ooit rondgevraagd hoeveel er in een suikerklontje zit. Mensen noemden getallen van 1 tot 8 gram. Maar het is ongeveer 3 gram.”

Fred Brouns (Amsterdam, 1950) studeerde aan de academie voor lichamelijke opvoeding. Zijn eerste baan kreeg hij bij de Nederlandse Atletiek Federatie als hoofd afdeling training en coaching. Vervolgens gaf hij drie jaar lang leiding aan de wetenschappelijke afdeling van Wander Dieetvoeding om daarna aan een promotie te beginnen in Maastricht, bij prof. Wim Saris, over voeding en herstel bij zware inspanning. Daarna werkte hij in *research & development* bij verschillende voedingsbedrijven in binnen- en buitenland (Sanzod Nutrition, Novartis Consumer Health, Eridania-Cerestar, Cargill Inc) totdat hij in 2008 door toenmalig UM-collegevoorzitter Jo Ritzen werd benaderd om een masterprogramma in Venlo te realiseren: Health food Innovation Management. Brouns werd in Maastricht aangesteld als hoogleraar Health Food Innovation.

Frisdrank en sappen

Vanaf 2016 komt er in België een suikertax op frisdrank. De Nederlandse overheid wil er nog niet aan. “Ik vind die tax op frisdrank een ongelukkig voorstel. Je lost het probleem niet op als je weet dat eenderde van alle suiker in frisdrank zit en tweederde in andere producten. Ik stel voor om suiker te belasten bij de bron. Als de prijs van een kilo suiker verviervoudigt, nemen mensen minder suiker in hun koffie en thee, en zullen fabrikanten er minder van in hun producten doen.” Is het realistisch? “Ja, maar of de overheid eraan wil? Te veel economische belangen, denk ik.” Uit het schap neemt Brouns een pak Plus Tinfelruit light. “Dit is fruitdrank, een dorstlesser waar sapconcentraat aan is toegevoegd. Het is de lightversie met een zoetstof. Vandaar het lage suikergehalte: 3 gram op 100 milliliter. Eigenlijk is het water met een smaakje. Je kunt net zo goed een karaf vullen met water en er een schijfje appel of sinaasappel in stoppen.”

Steeds vaker worden suikers vervangen door zoetstoffen als aspartaam of sucralose. Als we het internet moeten geloven zijn ze levensgevaarlijk. “Allemaal bangmakerij. In mijn rede haal ik onder andere een artikel aan uit de *Annals of Oncology* aan [het vlaggenschip van de European Society for Medical Oncology] waarin staat dat er geen bewijs is dat aspartaam kankerverwekkend is. Aspartaam bestaat uit twee aminozuren die van nature in veel voedselbronnen voorkomen. Het heeft 200 keer de zoetkracht van suiker. Om 25 gram suiker te vervangen heb je maar 125 milligram aspartaam nodig. Ik vind het juist een goede beweging dat suikers worden vervangen door niet-calorische zoetstoffen. Beter een cola light dan een gewone cola.”

Over bangmakerij gesproken, zijn E-nummers schadelijk? Ze zitten in heel veel producten, maar we pakken voor de gelegenheid de Honig kaassaus voor over de groenten van het rek. De mix barst van de E-nummers: drie smaakmakers, twee verdikkingsmiddelen, een stabilisator, een zuurteregelaar en voedingszuur. “E-nummers zijn stoffen die aan voedingsmiddelen mogen worden toegevoegd na een zeer uitgebreid wetenschappelijk evaluatie van alle beschikbare gegevens door de Europese Autoriteit voor Voedselveiligheid. E-nummers behoren daarmee tot de best gecontroleerde stoffen in Europa. Dus het is onzin dat ze

schadelijk zijn in de gebruikte hoeveelheden. Of ze allemaal nodig zijn, is een andere vraag.”

Brood

Brouns gaat zelf graag naar de ambachtelijke bakker voor desembrood. De Bisschopsmolen in Maastricht bijvoorbeeld waar alleen wordt gebakken op basis van spelt. Omdat spelt gezonder is dan tarwe? “Spelt is een gezond graan en heeft een andere smaak, maar er zijn geen data die verklaren dat spelt gezonder is dan een volkoren tarwesoort. Door boeken als *Broodbuik* en *De Voedselzandloper* is er verwarring over het eten van tarwe. Mensen voelen zich moe en denken dat het door een intolerantie voor tarwe komt. Ze gaan tarwe vermijden, verliezen vaak gewicht, voelen zich beter en denken dat spelt de uitkomst is. Het is net als bij de superfoods veel magie en psychologie. We [Brouns heeft zijn werkplek aan de UM verlengd met twee jaar] starten in het voorjaar met een internationaal project om uit te zoeken hoe het nu echt zit met gluten in spelt en andere tarwesorten. We zullen onder andere de samenstelling van spelt vergelijken met tarwebrood, mensen laten proeven, hun stofwisseling registreren en vragen hoe ze zich erbij voelen.”

Alcohol

“Ik drink graag een glaasje wijn en met één glaasje per dag is niets mis. Het heeft een gunstig effect op de stofwisseling en de kans op hart- en vaatziekten vermindert. Maar let op: alcohol heeft twee kanten. Wie veel alcohol drinkt, heeft meer kans op kanker. Net als suiker moet je van alcohol een beetje nemen.” Maar wat is een beetje? “Tja, iemand die al jaren twintig biertjes drinkt in het weekend noemt tien biertjes waarschijnlijk ‘een beetje.’”

“Ineens besepte ik: ik hoor bij een groep. Vluchteling, dat ben ik ook”

Ook aan de UM werken vluchtelingen, of kinderen van vluchtelingen. Observant begint een serie waarin zij aan het woord komen. Over de vlucht, over hun leven voor en na, over Nederland, over de vluchtelingen crisis en vooral het debat daarover. Deze week: dr. Chahinda Ghossein-Doha uit Libanon, arts.

Zuid-Libanon, eind jaren tachtig.

“Ik herinner me nog een paar dingen uit die tijd. Bombardementen, schieten. Vaak ook sluimerde de oorlog en dan was de vraag: kun je de straat op, kun je boodschappen doen? Maar het was ook gewoon, je raakt eraan gewend, angstig was ik niet. Wel op het laatst. Milities trokken toen langs de huizen, klopten aan en schoten het doelwit standrechtelijk neer. Op een dag kwam iemand uit het weiland achter ons huis aanlopen die waarschuwde dat ze eraan kwamen. En inderdaad, er werd geklopt, mijn vader deed natuurlijk niet open, we zaten met z'n allen in de kamer. Er is buiten wel geschoten toen en daarbij is een beveiligingsman van mijn vader in de rug geraakt, hij is voor het leven verlamd. Een oom werd gedood.

“Mijn ouders woonden in een dorpje niet ver van de grens met Israël. Beiden waren leraar, ze hadden een privéschool opgezet. Daarnaast was mijn vader een vooraanstaand politicus voor de Amal partij, een moslimpartij maar van het liberale soort. We zijn sjiiitische moslims. Libanon zat sinds 1975 in een slepende burgeroorlog, het land viel min of meer uit elkaar, mijn vader was namens Amal verantwoordelijk voor de defensie in het zuiden. Tegelijkertijd was er het conflict met Israël, dat in 1985 nog een 12-mijls zone bezet hield.

“In dat jaar ben ik geboren, 1985, ik ben de oudste dochter. Het was een keizersneebevaling, dus in het ziekenhuis. Maar vanwege de oorlog waren er geen artsen beschikbaar, niemand durfde zijn huis uit. Mijn vader heeft partijmensen op pad gestuurd om artsen thuis op te halen; alleen de dokters die het vertrouwden – het kon een complot zijn – gingen mee.

“In 1990 zijn we gevlucht. Mijn ouders, ik en mijn zusje dat in 1987 is geboren. We hadden ook nog een broertje, dat kwam in '89 ter wereld, ook met een keizersnede, maar stierf vijf dagen later door een gebrek aan medische zorg, aan apparatuur. Hij lag in het ene deel van het ziekenhuis, mijn moeder in het andere, op dat moment was er geen verbinding tussen die afdelingen en ze heeft hem niet meer gezien. “Die gebeurtenis was aanleiding voor mijn ouders om te zeggen: we gaan hier weg. Ze waren nog jong, mijn vader 32, mijn moeder 26 jaar. Je wordt snel volwassen in die omstandigheden.

Syrië-Alkmaar

We vluchtten naar Syrië en vandaar per vliegtuig naar Nederland, Schiphol. Mijn vader wilde naar Duitsland, daar had hij familie wonen die in de handel zat, dat trok hem ook. Maar het liep anders, we werden erg goed ontvangen hier in Nederland, met open armen. We belandden in een asielzoekerscentrum in Alkmaar. Asiel krijgen was geen probleem, de gebeurtenissen in Libanon, de schietpartijen in ons dorp, hadden

Foto: Loraine Bodewes

in de internationale kranten gestaan, mijn vader was tot ver buiten het land een bekende figuur. Hij is ook een keer door de Israël's gevangen genomen, na een maand kreeg zijn partij hem vrij. Hij is daar gemarteld, later is hij er hier in Nederland voor in therapie geweest. En mijn moeder is de dochter van een politicus die eind 1984 in Beiroet door de Israël's is vermoord. Precies een jaar later, op diezelfde dag, ben ik geboren. Vreugde en verdriet. Voor mijn moeder kleeft er altijd een dubbel gevoel aan.

“Binnen drie maanden kregen we een huurhuis in Huizen. Met de verblijfsvergunning eenmaal op zak moesten we zelf voor een huis zorgen. Mijn vader wilde wel in Nederland blijven maar dan dicht bij Duitsland en België, dat zou makkelijker zijn voor de handel: het werd Roermond, daar ben ik opgegroeid. Hij heeft er later zijn eigen handelsonderneming opgezet. Ik kreeg nog twee broertjes, eentje zes jaar jonger dan ik, die zit hier aan de UM in zijn vijfde jaar geneeskunde, eentje twaalf jaar jonger, die doet nu eindexamen Havo. Mijn zus heeft hier gezondheidswetenschappen gestudeerd, ikzelf geneeskunde. Binnen zes jaar, en ik ben in vier jaar gepromoveerd.

“Onze ouders hebben altijd op het belang van scholing en studie gehamerd. Hun eigen leven had een andere draai genomen maar verbitterd zijn ze niet geraakt. Dat had gekund, mijn vader was een bekende en erkende figuur in Libanon, hier was hij een 'buitenlander'. Mijn moeder heeft biologie gestudeerd, ze was goed, kreeg tijdens haar studie de ene beurs na de andere maar ze heeft het door de oorlog net niet af kunnen maken. En hier in Nederland kon ze er niets mee. Ze heeft uiteindelijk vooral de administratie van het bedrijf van mijn vader verzorgd. Ze wonen nu in Maastricht, omdat de kinderen allemaal deze kant op gingen. De laatste jaren werkt ze als vrijwilliger hier in het AZC en daar haalt ze echt voldoening uit. Hun huwelijk is een voorbeeld voor mij. Met alle spanningen in hun

leven had het honderd keer mis kunnen lopen maar het tegendeel is waar, ze zijn nog altijd verliefd, kunnen niet zonder elkaar.

Terug

“Een altijd terugkerend thema bij ons thuis was: we gaan terug naar Libanon. ‘Zodra de kinderen van de basisschool af zijn’, of na de middelbare school. Het kon, de oorlog was voorbij, we gingen er jaarlijks op vakantie, ik vond het heerlijk daar en de liefde voor het land is ons met de paplepel ingegoten. Vooral mijn vader wilde het, mijn moeder was voorzichtiger. ‘Het kan zo weer omslaan’, vond ze.

“Zelf vond ik het dus een goed idee maar niet meer toen ik ging studeren. Dan bouw je echt je eigen leven op, je gaat apart wonen, ik leerde mijn toekomstige (ook Libanese) man kennen.

“Persoonlijk heb ik hier als moslim nooit iets negatiefs ervaren. Met twaalf jaar ging ik een hoofddoek dragen, dat hoort in onze traditie, op de middelbare school was ik de enige, later kwam mijn zusje daarbij, maar ik ben nooit gepest of zo. Ik ben hem blijven dragen, niet altijd even consequent hoor, maar toch. Ik drapeer hem wel anders dan mijn moeder, niet onder de kin maar losjes om de hals. Het begon ermee dat het handiger was om een stethoscoop te gebruiken, nu vind ik het mooier, haha. Nooit negatief commentaar dus. Ik snap de vrouwen niet die zeggen dat ze erdoor worden gediscrimineerd. Ik merk soms wel het omgekeerde: Nederlanders die overvriendelijk zijn. Heel schattig maar toch betuttelend. En het hoeft niet. Zoals ik het niet goed hoeft te maken voor de moslims die het verpesten, hoeven zij het niet voor de Nederlanders.

Drie werelden

“Weet je, ik leef niet in twee werelden, Libanees en Nederlands - we zijn genaturaliseerd, Nederlands is een veilige nationaliteit -, maar in drie. De derde is die waarvan de mensen denken dat

CV

Chahinda Ghossein-Doha (29), postdoc bij gynaecologie, coördinator Queen of Hearts programma, getrouwd met Karim Doha, drie kinderen, een zoon van 2 en een dochtertje van 9 weken; haar eerste dochtertje is na 10 dagen overleden. “Die is nu daarboven [ze wijst omhoog], daar waakt ze over ons.”

ik er in leef, de wereld van een onderdrukte islamitische vrouw. Al sinds school krijg ik vragen en opmerkingen. Of ik uitgehuwelijkt ben, dat soort dingen.

“Zo'n hoofddoek is voor mij een statement. Natuurlijk, elke vrouw wil mooi gevonden worden, maar je wilt ook dat ze je als mens zien. In het westen is dat proces al wat verder dan in de cultuur waar ik uit kom. Daar betekent het: kijk niet alleen naar het uiterlijk. In die traditie ben ik opgegroeid. Mijn dochter zal ik minder sturen, die laat ik haar eigen keuze maken. In mijn mans familie draagt niemand een hoofddoek, dat was nog een issue voor ze, zo'n schoondochter.

Respectloos

“Iedereen maakt wel eens minder aangename dingen mee, maar komt dat bij mij om wat ik ben? Als mensen denken dat ik altijd ja en amen zeg als moslima met een hoofddoek, tja, dan kan zo'n persoon het wel eens moeilijk vinden om met mij om te gaan. Ik kom voor mezelf op. “Het maatschappelijke klimaat is wel veranderd. Als je de tv aanzet, ging en gaat het vaak om moslimterreur, om onderdrukte vrouwen, om hangmarokkanen. Over al die dingen denk ik precies hetzelfde als de meeste andere Nederlanders maar de laatste tijd gaat het over vluchtelingen en toen dacht ik ineens: o ja, dat ben ik ook. Ik hoor nu zelf bij een minderheid waar 'men iets van vindt'.

“Zelf vind ik natuurlijk ook iets. Ik snap heel goed dat je niet zomaar iedereen kunt toelaten: je moet in staat blijven ze een menswaardig leven te bieden, niet in tentenkampen, dan creëer je tweederangsburgers. Vergelijk het met een ziekenhuis, daar heb je soms ook een opnamestop. Maar waarom moet het debat soms zo respectloos zijn? Dan gaat het over gelukzoekers, verkrachters, criminelen. Die negativiteit in de discussie, die snap ik niet.”

Journalist Marcia Luyten over de arbeidersheilstaat in Zuid-Limburg

Hoe in de mijnstreek een traditie werd uitgevonden

Gymnastiekles op de Ondergrondse Vakschool onder de rook van Staatsmijn Maurits, omstreeks 1955 Foto: collectie Continium/ demijnen.nl

Het gaat te ver om Zuid-Limburg te vergelijken met de Sovjet-Unie, maar de manier waarop de trojka van staat, mijn en kerk een hechte gemeenschap probeerde te kweken, doet wel denken aan een heilstaat van arbeiders. Dat zegt UM-alumna, oud-Observantmedewerker en Buitenhof-presentatrice Marcia Luyten in een gesprek over haar onlangs verschenen boek 'Het geluk van Limburg'.

Het was tijdens haar verblijf in Oeganda dat journalist Marcia Luyten (Wijnandsrade, 1971) ontdekte hoe weinig ze wist van haar eigen geboortegrond, de mijnstreek. Ze had als freelancer voor Nederlandse kranten rondgereisd in Afrika, had in artikelen uitgelegd hoe de kopermijnen in Zambia voor een wankel welvaart zorgden, hoe de strijd om olie ontbrandde in Oeganda, maar over de steenkoolwinning in Zuid-Limburg kon ze nauwelijks een verhaal houden. "Als kind hoorde je daar op school niets over", zegt Luyten. "Het was vieze, oude industrie waar een hoop gêne omheen hing. Ik kom zelf niet uit een mijnwerkersgeslacht. Mijn opa's hadden wel een tijdje ondergronds gewerkt, maar mijn vader was maatschappelijk werker bij de sociale dienst in Heerlen, waar al die werkloze mijnwerkers zich meldden voor een uitkering. Ook aan de rand van de mijnstreek, in Wijnandsrade, voelde je de verslagenheid, moedeloosheid, apathie en ik dacht als puber: ik moet weg hier. Ik wilde studeren in Amsterdam maar ging voor het pgo naar Maastricht."

In *Het geluk van Limburg* verweeft de oud-cultuurwetenschapper en economiestudent de sociaal-economische geschiedenis van de Nederlandse steenkoolindustrie met de lotgevallen van een familie in Kerkrade. "Ik had een boek voor ogen als *Het zwijgen van Maria Zachea* van Judith Koelemeijer of *Hoe God verdween uit Jorwerd* van Geert Mak. Tot mijn verbazing bleek dat over de mijnstreek niet te bestaan. Ik heb archieven doorspied, vele interviews gehouden, ook met mijn

ouders. Aanvankelijk ben ik met de postbode en de SRV-wagen op pad geweest. Gewoon de wijk in, op zoek naar verhalen. En zo zat ik op een dag aan de keukentafel van zanger Jacques Vinders, de hoofdpersoon uit mijn boek."

Het was in het begin van de 20^e eeuw dat het "soezerige Limburg uit zijn sluimer werd gewekt door de goudkoorts die grote investeerders naar de kolen dreef". In minder dan twintig jaar was de agrarische economie grotendeels verdwenen. Arbeidsmigranten uit Polen, Italië, Slovenië stroomden massaal toe en steden en dorpen barstten uit hun voegen.

Om de chaos te beteugelen richtte de overheid in 1902 de Staatsmijnen op – dit op advies van een commissie waarin geen enkele Limburger zat. Den Haag had "een wingewest" ontdekt in een afgelegen hoek van het land. Wat volgt, doet denken aan een kolonisatie, schrijft Luyten. De mijnkolonies, die al snel uit de grond werden gestampt, leken sprekend op de nederzettingen voor plantagearbeiders in Suriname of Nederlands-Indië. Daar hadden veel mijnbazen zelfs al gewerkt. Voormalig plantagebezitter Anton Dinger leidde het bouw bureau van de Staatsmijnen en zat graag in zijn witte tropenpak op de veranda. In Heerlen.

Voormalig PvdA-senator Nic. Tummers sprak in 1974 van "carboonkolonisatie". De "randstedelijke elite" streefde volgens hem naar "maximale opbrengst door onderwerping en overheersing". Samen met het mijnbedrijf en de katholieke kerk werd de bevolking in een verstikkende groep

gehouden.

Je schrijft dat de staat, kerk en mijn een zogeheten 'mijnwerkersstam' wilde opkweken? Wat bedoel je daar precies mee?

"Om moreel verval en het socialisme op afstand te houden, dé twee zaken waar de katholieke kerk doodsbang voor was, ontstond een plan voor wat men nu *social engineering* noemt: het creëren van een gemeenschap die werkt voor hetzelfde doel. Hiervoor vond men een 'eeuwenoude' traditie uit waarin kameraadschap hoog in het vaandel stond, maar ook het fysieke werd gecultiveerd en de heilige Barbara werd vereerd. Mijnwerkers waren de helden onder de grond. Dat werd ook uitgedragen en geromantiseerd in tijdschriften en kinderboeken als *Hans en Nellie ontdekken kolenland*. Zuid-Limburg was geen Sovjet-Unie, maar het had in de verte wel iets weg van een arbeidersheilstaat. Dat is in Nederland nergens zo ver doorgevoerd."

Uit het boek rijst het beeld van een volgzame bevolking die zich zonder al te veel protest de grond in liet drijven.

"Ja, dat is dus het gevolg van *social engineering*. Van de wieg tot het graf was het bestaan volledig gecontroleerd. Iedereen lette ook op elkaar. Als je te veel onkruid in de tuin had, vermoedde men al socialistische sympathieën. Die volgzzaamheid is Limburgers later vaak verweten. 'Allemaal NSB'ers toch', hoorde ik in Amsterdam. In de jaren dertig stemde 12 procent van de Limburgers inderdaad op de NSB, maar in de oorlog was het verzet bovengemiddeld groot. Geen gewapend maar humanitair verzet. In Limburg is de helft van de joden weggevoerd, tegenover driekwart in de rest van het land. Dus die volgzzaamheid is er niet altijd geweest."

Wat heeft het schrijven van dit boek je geleerd over je geboortestreek?

"Ik begon met een gevoel van ergernis. Veel klagen en toch op Wilders stemmen, dacht ik, terwijl de PVV'er de ellende alleen maar

vergroot. Kijk op de landkaart en je ziet meteen dat de Euregio cruciaal is voor de mijnstreek. Dan stem je toch niet op een anti-Europese partij. Toch stemden in 2005 veel Limburgers tegen de Europese grondwet. Maar goed, mijn ergernis veranderde gaandeweg in compassie toen bleek hoe groot de offers waren geweest, die de bevolking had gebracht, en hoezeer het leven in dienst heeft gestaan van de mijnen. En hoe ontluisterend het is afgelopen. Het heeft volledig ontbroken aan ambitie om de regio nieuw leven in te blazen."

Eerst verleid en een halve eeuw later afgedankt.

"Ja, al mag je dat 'afdenken' niet al te hard roepen, want de herstructurering was verreweg de duurste in de Nederlandse geschiedenis. Feit blijft dat er een hoop geld over de schutting is gegooid. Particuliere mijnbedrijven kregen geld om zelf voor vervangende werkgelegenheid te zorgen. En wat kwam er zool: een kinderwagenwielenfabriek en een schroefboutenfabriek. Alsof je in een verhaal van Roald Dahl bent beland. Het enige wat slaagde, was DSM."

Al met al had je boek ook 'Honderd jaar ontevredenheid' kunnen heten.

"Nee, toch niet. Er waren wel degelijk tijden van geluk. Mijn titel is niet sarcastisch bedoeld, zoals sommige lezers denken. Waar komt anders de nostalgie naar het mijnverleden vandaan?"

In zekere zin waren het onbekommerde tijden. Het enige gevaar lag onder de grond. Bovendien waren mijnwerkers de best betaalde arbeiders van het land. Toen na de Tweede Wereldoorlog het hele land op zijn gat lag, werkten de mijnwerkers speciaal op zondag door voor het vaderland. Daarvoor zijn ze later in 'Hollandse' steden geëerd. In Amsterdam zijn ze met muziek van het station gehaald, daarna liepen ze in optocht over het Damrak. Ze werden meegenomen naar Marken en Volendam en in het Olympisch Stadion is een sportshow voor ze opgevoerd."

Tijdens een UM-jubileum heette het: Heerlen is gebombardeerd en Maastricht krijgt de wederopbouw. Rector Luc Soete noemt het een weeffout in de herstructurering.

"Dat vind ik ook. Van de UM, niet eens een technische universiteit, heeft de mijnstreek nauwelijks geprofiteerd. Evenmin van het vele geld dat is gestoken in het opwaarderen van Annadal tot een academisch ziekenhuis."

Maurice Timmermans

Het geluk van Limburg, door Marcia Luyten. Uitgeverij De Bezige Bij, 19,90 euro

Foto: archief Marcia Luyten

2005-2006

1976

40 jaar in 2016

Net zo oud als de universiteit

Dit academisch jaar wordt de Universiteit Maastricht veertig. In deze serie vertellen oud-studenten – die net als de universiteit het levenslicht zagen in 1976 – hoe ze in Maastricht terecht kwamen en welke herinneringen ze hebben aan docenten, de faculteit en hun studentenleven. Vandaag: Stanley Ibe.

Studie: Ik had al een baan, maar wilde me verder verdiepen in de internationale bescherming van mensenrechten. Ook wilde ik graag mijn eigen regio, Afrika, vergelijken met andere delen van de wereld, zoals Europa en Amerika. In Maastricht kon ik precies dat doen, via het postdoctorale MIC-programma. Het was een erg intensieve studie, we moesten veel lezen. Het pgo vond ik fantastisch. De student staat centraal, de leraar is slechts een gids. Toen ik terugkwam in Nigeria, heb ik me beziggehouden met het opzetten van law clinics. Ik wilde mijn ervaringen delen en die focus op de student op anderen overbrengen. Nog steeds raad ik mensen regelmatig het pgo aan.

Docent: Fons Coomans, directeur van het Maastricht Centre for Human Rights. Hij had oog voor de verschillen tussen de regio's waar de studenten vandaan kwamen. Hij begreep dat goed en moedigde ons aan erover te debatteren.

Daardoor leerden we nog meer. Ook stond hij open voor nieuwe ideeën en spoorde ons aan onze mening te geven.

Anekdote: Ik had geen idee dat het verplicht was om 's avonds licht te hebben op je fiets. Een medestudent wist het wel: hij had er een boete voor gekregen. Maar dat vertelde hij ons pas toen we weer weggingen uit Maastricht! Gelukkig ben ik nooit betrapt.

Plaats: Het Vrijthof, daar gingen we altijd naar toe na een college om wat te drinken. We waren een hechte club, iedereen was er maar voor een jaar dus was het makkelijk om contact te maken. Ook met andere Afrikaanse studenten ging ik veel om.

Op mijn eerste dag liep ik door de UB. Prompt kwam er een Nigeriaanse man naar me toe, Benjamin Odetola. Hij had meteen gezien dat ik een landgenoot was en is een enorme steun voor me geweest. We zijn nog steeds bevriend.

Cleo Freriks

“Op mijn eerste dag kwam er prompt een mede-Nigeriaan op me af”

Stanley Ibe, geboren op 14 oktober 1976 in Ihitensansa (in het zuidoosten van Nigeria), volgde van 2005 tot 2006 het postdoctorale MIC-programma (Magister Juris Communis) aan de rechtenfaculteit. Het programma bestaat niet meer. Hij werkte bij verschillende mensenrechtenorganisaties in Nigeria, waar hij onder andere steun verleende aan beginnende law clinics, ijverde voor een audit van gevangenen en zich bezighield met het opzetten van regionale richtlijnen voor voorarrest. Nu werkt hij als associate legal officer for Africa bij het Open Society Justice Initiative. Ibe is getrouwd en woont met zijn vrouw en twee dochters in Abuja.

film: Star Wars

Nog vreeswekkender dan Darth Vader

Still uit Star Wars

Na jaren wachten is-ie er eindelijk: het zevende deel in de *Star Wars*-reeks *The force awakens*. De film werd in 2012 aangekondigd, nadat Disney het bedrijf Lucasfilm had opgekocht. De bedoeling? Er een eindeloos verhaal van te maken, met elk jaar een nieuwe 'aflevering'. Gezien de vier miljard dollar die Disney neertelde voor Lucasfilm, zal dat niemand verbazen. Maar dan moet *The force awakens* wel een kaskraker worden. En dat valt te bezien na de matige prequel-films van tien jaar geleden. Disney speelt op veilig. Oudgedienden zoals

Harrison Ford keren terug en ook scenarist Lawrence Kasdan (*The empire strikes back*) werkte mee aan de film. Verder trok de studio regisseur J.J. Abrams aan, die eerder in 2009 met succes de *Star Trek*-franchise nieuw leven in blies. Die haalde gelukkig frisse nieuwe gezichten binnen voor de hoofdrollen (Daisy Ridley, John Boyega en Adam Driver). Vanaf het begin is duidelijk dat zij de franchise in de toekomst moeten dragen. *The force awakens* vindt dertig jaar na de gebeurtenissen in *Return of the Jedi* (deel 3) plaats. Uit de restanten van het Keizerrijk rees de politiek-

militaire organisatie First Order op, die nog altijd in gevecht blijkt met de rebellen. Die krijgen het nu zwaar, want First Order heeft een superwapen gebouwd: de Starkiller base. Het kan complete planetenstelsels in één klap verwoesten. Voor *Star Wars*-fans zal dat bekend in de oren klinken. Los daarvan drijft het verhaal op een superwapen dat vernietigd moet worden, op een robot met een belangrijke missie en een *nobody* die uiteindelijk *somebody* wordt. Het klinkt misschien wat geforceerd. Toch is het verhaal redelijk origineel en draagt een aantal

verrassingen in zich. Bovendien zijn er knappe *special effects*, spannende actiescènes en de nieuwe schurk Kylo Ren. Hij is met z'n woede-aanvallen nog vreeswekkender dan Darth Vader. Niettemin valt te hopen dat toekomstige films meer op zichzelf staan en daarmee aan originaliteit winnen. Al is het moeilijk om niet met een grote glimlach de zaal uit te lopen.

Jim Pedd

Jim Pedd is alumnus van Fasos en freelance film-journalist

thuisreiziger

Ceramix: kunst en keramiek

Nog tot en met 31 januari 2016 kunt u er heen. Naar *Ceramix. Van Rodin tot Schütte. Maastricht, Parijs-Sèvres* in het Bonnefantenmuseum. Daarna kunt u nog een half jaar terecht in Frankrijk. Wie geraakt wordt door beeldende kunst die verder gaat dan olieverf op schilderslinnen, mag deze grote, mooi ingerichte en wereldomspannende tentoonstelling niet missen. Beeldende kunst bestaat uit afbeeldingen op en van materialen die oorspronkelijk gebruikt werden voor nuttige zaken. Textiel, papier, hout, metaal, gehouwen steen en glas bestonden lang voordat ze dienst deden voor zelfstandige voorstellingen. Soms bracht men versieringen aan. Wellicht om ze te onderscheiden of met een magisch doel. In ieder geval ook wel omdat men er aardigheid in had. Het gebruik, het rendement stond voorop. Hier en daar, en soms al lang geleden, diende het materiaal voor wat men gewoonlijk autonome kunst noemt. Merkwaardig genoeg geldt dat het minst voor een van de oudste door de mens uitgevonden materialen, gebakken klei. Al in de steentijd is het algemeen aanwezig. In veel 'primitieve' samenlevingen die we nog gekend hebben, is juist aardewerk dagelijks in gebruik.

Foto: Loraine Bodewes

Pas tegen het einde van de negentiende eeuw komt een beweging richting kunst op gang. Geïnspireerd door Japanse keramiek en vernieuwingen in de techniek begonnen kunstenaars als Rodin en Gauguin met keramiek te werken. Dat

Foto: archief Anne Wenzel

kon alleen, zoals in veel moderne kunst, door nauw samen te werken met de ateliers van technici en geschoolde vaklui. Daarna zetten twee ontwikkelingen in. Keramiek werd door veel gearriveerde beroemdheden toegevoegd aan hun

producten. Op de tentoonstelling zijn prachtige werken te zien van Picasso, Léger, Dufy, Miro, maar ook Appel of Schütte. Daarnaast ontstaan op veel plaatsen in de wereld gespecialiseerde scholen van keramisten, die de mogelijkheden van gebakken klei tot werkelijkheid brengen. Van keramische funk art – een intrigerende George Washington en Mona Lisa in bad -, via post-moderne reuzengrote nepvazen tot en met een Japanse revolutie in minimalistische, verstilde objecten zonder enige functie. De tentoonstelling nodigt uit tot hebberigheid. Je loopt nog een paar keer heen en weer om het object uit te zoeken dat je mee naar huis wil nemen. Ik koos voor *Poging tot decadentie. Bloesems, groot, bloedrood* (zie foto) van Anne Wenzel uit 2013. Met sokkel 2.50 meter hoog. Een enorm aardewerk boekje van herfstige natuur, vol neerhangende, onduidelijk bebladerde stelen. Meer dan een poging tot decadentie is het stuk een bewijs van uitbundige vergankelijkheid.

Hans Philipsen

Hans Philipsen is oud-rector van de Universiteit Maastricht

colofon

Redactieadres

St. Servaasklooster 32

Postbus 616

6200 MD Maastricht

(volg routebordjes)

T 043 - 38 85 390

E observant@maastrichtuniversity.nl

W www.observantonline.nl

Stichtingsbestuur

Arie Nieuwenhuijzen Kruseman (vz),

Sandra Daas, Catharien Kerkman, Stephanie

Meeuwissen, Christoph Rausch

Redactieraad

Harald Merckelbach (vz), Piet Eichholtz, Birsen

Erdogan, Silvia Evers, Ton Hartlief, Bob Meijer,

Sophie Nelissen, Yordi Rienstra

Redactie

Riki Janssen

(hoofdredacteur) 043 - 38 85 384

Wammes Bos 043 - 38 85 383

Wendy Degens 043 - 38 85 382

Cleo Freriks 043 - 38 85 386

Maurice Timmermans 043 - 38 85 381

Redactie-assistent

Marion Janssens 043 - 38 85 390

Aan dit nummer werkten verder mee:

Albert Bergbroeder, Ingrid Candel, Ype Driessen,

Jordan Mullins, Jim Pedd, Klaartje Peters, Hans

Philipsen, Romeijn Sadée, Sophie Silverstein, Kate

Surala

Fotografie

Lorraine Bodewes, Joey Roberts

Illustraties/Opmaak/Basisontwerp

Simone Golob, www.sgiv.nl

Vertalingen

o.a. door B. Wall & P. Nekeman

Druk

Janssen/Pers Gennepe

Mededelingen

Voor het inleveren van mededelingen

zie aanhef op mededelingenpagina

Advertenties

Voor regionale en interne adverteerders: Marion

Janssens, 043 - 38 85 390,

marion.janssens@maastrichtuniversity.nl

Voor overige adverteerders:

Bureau Van Vliet, 023 - 57 14 745,

m.dewit@bureauvanvliet.com

Internet: www.bureauvanvliet.com

(Voor Paartjes zie info bij Paartjes)

Abonnementen

Leden van de universitaire gemeenschap

ontvangen het blad gratis. Afgestudeerden en

andere belangstellenden kunnen zich abonneren

voor € 37,00 per jaar.

Losse nummers € 1,00

HOP

Observant is aangesloten bij het

Hoger Onderwijs Persbureau

© Stichting Observant

Niets uit deze uitgave mag zonder voorafgaande

schriftelijke toestemming van de hoofdredacteur

geheel of gedeeltelijk worden overgenomen

Voor hetzelfde geld staan de

paartjes iedere week

ook op internet:

www.observantonline.nl

paartjes

Banningprijs 2016: links én religieus?

Politieke essaywedstrijd voor

mensen t/m 35 jaar. Hoofdprijs:

€1000. Deadline: 1-1-16. www.banningvereniging.nl

www.banningvereniging.nl

WINTER BBQ @ STAYOKAY

info:Maastricht@stayokay.com

T.K. van particulier ruime

BOUWKAVEL eventueel in combinatie

met rustieke woning te Maarland-

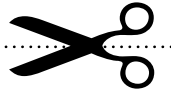
Eijsden Prijs €175,-/m2 k.k. Info:

WWW.WONENINMAARLAND.NL

PIANO-TUNER-MAASTRICHT.NL

8-week MINDFULNESS course More

info bit.ly/1NLb2Px

Paartjes

Per letter, leesteken of spatie een apart hokje gebruiken. Regels volschrijven tot het einde. Voor langere teksten geldt het advertentietarief. Inleveren bij de redactie kan maandag tot en met donderdag van 09.00 tot 17.00 uur / contant betalen. Bezoekadres: loop de Minderbroedersberg omhoog, vóór de ingang van nummer 4 rechts af en loop het appartementencomplex (rode baksteen) binnen. Volg de bordjes naar de 2e verdieping. Digitaal inleveren kan ook, zie www.observantonline.nl Vóór dinsdag 16.00 uur ingeleverde Paartjes verschijnen de donderdag daarop in de krant. De redactie is niet verantwoordelijk voor de inhoud van de Paartjes en behoudt zich het recht voor om zonder opgave van reden Paartjes te weigeren.

_____ € 3,00

_____ € 4,00

_____ € 5,00

_____ € 6,00

_____ € 7,00

_____ € 8,00

Bent u de knapste kop van Nederland?

Doe mee aan de Nationale Wetenschapsquiz 2015 en win een weekend Den Haag met een unieke rondleiding in het Mauritshuis. U kunt ook als groep meedoen.

Hoe doet u mee?

- Ga naar www.nwo.nl/quiz en vul daar uw antwoorden in.
- Zorg ervoor dat uw antwoorden uiterlijk op **zondag 20 december 23.59 uur** binnen zijn.
- Tijdens de uitzending kunt u mee spelen via het tweede scherm op www.vpro.nl.

Wat kunt u winnen?

- Individuele inzenders maken kans op:
 - **Hoofdprijs:** een weekend Den Haag (voor 2 personen) met exclusieve rondleiding in het Mauritshuis en uw eigen afdruk van een schilderij uit de Mauritshuiscollectie.
 - **Tweede prijs:** een 3D-printer: print uw eigen sieraden, lampen of gadgets, alles kan.
 - **Derde prijs:** een drone: bekijk de wereld van een andere kant!

Groepen maken kans op een exclusieve rondleiding in Space Expo, het bezoekerscentrum van de Europese ruimtevaartorganisatie ESA in Noordwijk.

Uitslag en uitzending

Kijk voor de antwoorden naar de Nationale Wetenschapsquiz 2015 op **donderdag 24 december om 21.05 uur** op NPO 2. Tijdens de uitzending kunt u live meespeelen via internet. De juiste antwoorden staan na de uitzending op 24 december op www.nwo.nl/quiz en zijn ook op teletekst terug te vinden. Op www.vpro.nl/nwq vindt u tevens een toelichting op de antwoorden.

Over de uitslag van de quiz kan niet worden getelefoneerd of gecorrespondeerd. Personeelsleden van NWO, VPRO en hun gezinsleden zijn uitgesloten van deelname. U kunt hooguit eenmaal inzenden. Per huisadres kan slechts één prijs gewonnen worden. De hoofdprijs en groepsprisen vinden plaats in 2016.

De Nationale Wetenschapsquiz 2015 is georganiseerd door de Nederlandse Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek (NWO) en de VPRO. De presentatie is in handen van **Ionica Smeets** en **Pieter Hulst**.

NWO investeert ieder jaar ruim 650 miljoen euro in wetenschappelijk onderzoek in Nederland en staat voor kwaliteit en vernieuwing in de wetenschap.

Volg ons ook op Facebook (**De Nationale Wetenschapsquiz**) en Twitter (**#nwq2015**).

Veel plezier en veel succes!

Nationale Wetenschapsquiz 2015

1. Als je Spa rood in een glas giet waar je net witte wijn uit gedronken hebt, zie je geen bubbels. Hoe komt dat?

- Doordat CO₂ beter oplost in alcohol dan in water.
- Doordat de alcohol in de oneffenheden van het glas gaat zitten.
- Doordat de viscositeit van wijn groter is dan die van water.

2. Vrouwelijke spionnen in de zeventiende eeuw smokkelden briefjes in rauwe eieren. Hiervoor maakten ze de eierschaal zacht in azijn. Hoe kregen ze zo'n schaal weer hard?

- Door het ei in water te leggen.
- Door het ei in karnemelk te leggen.
- Door het ei in een loopplossing te leggen.

3. Wat gebeurt er met een kip als haar linker-eierstok ten gevolge van een ontsteking niet meer functioneert?

- Ze krijgt de uiterlijke kenmerken en het gedrag van een haan.
- Ze komt in de groep meteen aan de top van de pikorde.
- Ze wordt door de andere hennen uitgestoten.

4. Hoe kan een keeper de richting van een penalty het beste voorspellen?

- Door te kijken naar de standvoet van de schutter.
- Door de voorkeurshoek van de schutter te kennen.
- Door te letten op de hoek waaronder de schutter naar de bal rent.

5. Waardoor is het aantal koudegolven (periodes met strenge vorst) in Nederland de afgelopen 100 jaar afgenomen?

- Doordat we in de winter steeds minder vaak oostenwind krijgen en de oostenwind gemiddeld warmer geworden is.
- Doordat de invloed van de warme golfstroom toeneemt.
- Door toenemende verdamping ontstaan meer wolken en wolken houden de warmte vast.

6. Hoe kun je een lichtstraal ombuigen?

- Met een statisch magnetisch veld.
- Met stromend water.
- Met een andere lichtstraal van dezelfde golflengte.

7. Eva is 36 jaar oud. Zij is nu twee keer zo oud als Sofie was toen zij zo oud was als Sofie nu is. Hoe oud is Sofie nu?

- 18 jaar
- 24 jaar
- 27 jaar

8. Waardoor lijken de ballen om elkaar heen te draaien als je met een zonnebrillenglas voor één oog naar dit filmpje kijkt?

- Doordat het oog met het glas ervoor het beeld met minder contrast doorgeeft aan de hersenen.
- Doordat het oog met het glas ervoor het beeld verkleind doorgeeft aan de hersenen.
- Doordat het oog met het glas ervoor het beeld vertraagd doorgeeft aan de hersenen.

Link naar het filmpje bij vraag 8:

<https://youtu.be/hr5b5RcMak4>

9. Op Mars is de hemel overdag rood en bij het ondergaan van de zon juist blauw. Hoe komt dit?

- De atmosfeer van Mars is ijler en stoffiger.
- De atmosfeer van Mars bestaat grotendeels uit CO₂ en dat verstrooit rood licht sterker dan blauw licht.
- Mars draait in tegengestelde richting om zijn as, waardoor het inkomende licht een omgekeerde dopplerverschuiving ondervindt.

10. Aurora is het fenomeen dat beter bekendstaat als het noorder- of zuiderlicht. Op welke planeten kan aurora voorkomen?

- Op alle planeten met een atmosfeer.
- Op alle planeten met een magnetisch veld.
- Op alle planeten waar zuurstof of stikstof in de atmosfeer zit.

11. Van de ferry tussen Calais en Dover valt een paar sneakers overboord. Waar kun je die schoenen met de meeste waarschijnlijkheid terugvinden?

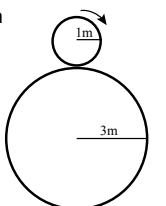
- De linkerschoen op Texel en de rechterschoen op de Shetlandeilanden.
- De linkerschoen in Bretagne en de rechterschoen in Cornwall.
- De linkerschoen in IJsland en de rechterschoen in Zuid-Zweden.

12. Twee identieke karretjes rijden onder gelijke omstandigheden over twee identieke achtbanen. Het ene zit vol passagiers, het andere is leeg. Welk karretje heeft als eerste de volledige baan afgelegd?

- Het karretje vol met passagiers.
- Het karretje zonder passagiers.
- Maakt niet uit, ze zijn allebei even snel.

13. Neem een cirkel met een straal van één meter, die rolt over de buitenkant van een cirkel met een straal van drie meter. Hoeveel omwentelingen maakt de kleine cirkel als hij één keer rond gaat over de grote cirkel?

- 3
- π
- 4

14. Een populaire vlogger genereert jaarlijks een CO₂-uitstoot van ongeveer 20.000.000 kg. Hoeveel vegetariërs zijn er nodig om dit te compenseren?

- Ongeveer 1500
- Ongeveer 15.000
- Ongeveer 150.000

15. Je wilt afvallen. Met welke manier van lopen verbruikt je de meeste energie?

- Lopen terwijl je met je armen zwaait.
- Lopen terwijl je je armen stil houdt.
- Lopen in telgang.

Nederlandse Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek

De mededelingen van de universiteit, faculteiten, servicecentra en studentenorganisaties zijn te vinden op www.observantonline.nl

The announcements of the university, faculties, service centres and student organisations can be found on www.observantonline.nl

agenda academische zittingen Aula Minderbroederberg 4-6

17-12, 10.00 uur: mw. Andreea C. Bicu, MPhil.	18-12, 16.30 uur: Afscheidscollege van Prof.dr. Fred Brouns
17-12, 10.45 uur: dhr. Pieter Eijgenraam, MSc.	
17-12, 12.00 uur: mrs. Zeliha Emel Öztürk, MSc.	21-12, 09.45 uur: dhr. João P. da Costa Alvares Viegas Nunes, MSc.
17-12, 14.00 uur: dhr. Frederik C. Schadd, MSc.	
17-12, 15.45 uur: mw. Su-Mia Fazilet Akin, MSc.	21-12, 10.00 uur: mw.mr. Kerstin Van de Ven
17-12, 16.00 uur: dhr.drs. Johan B.H.M. Dupont	21-12, 12.00 uur: dhr. Zlatan Mujagic, MSc.
18-12, 10.00 uur: mw. Tammy Oth, MSc.	21-12, 14.00 uur: mw. Yanny Ying-Yee Cheng, MSc.
18-12, 12.00 uur: mw. J.D. (Dianne) de Boer-de Korte	21-12, 15.45 uur: dhr. Hibret B. Maemir, MSc.
18-12, 14.00 uur: mw. Janneke E. van Leijen-Zeelenberg, MSc.	21-12, 16.00 uur: mw. Mildred A. de Bruijn
	22-12, 12.00 uur: mw.drs. Lindy Gommans

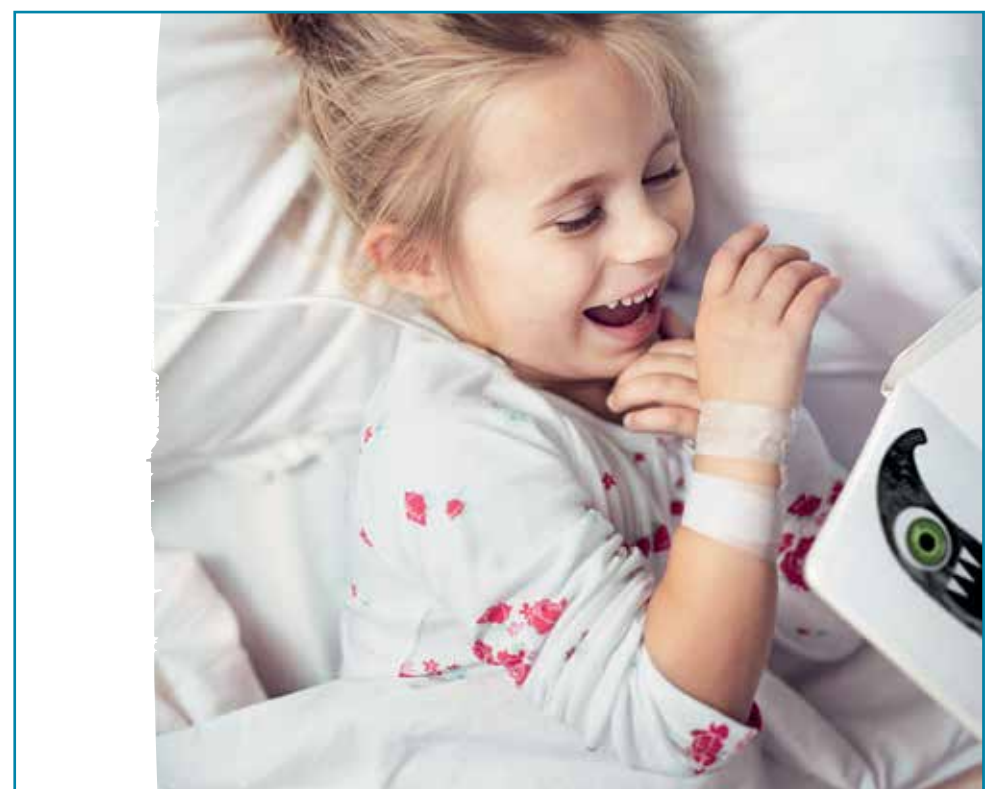

Interne vacatures

- **Assistant Professor** in Tax Law, FL, 38 hours, scale 10/11/12
Vacancy number: AT2015.236

Voor uitgebreide informatie, raadpleeg de website www.maastrichtuniversity.nl. Ga naar de link Medewerkers en vervolgens naar Vacature-aanbod (onderaan de pagina). Klik daarna op Academic Transfer. De vacante functies zijn onderverdeeld in interne en externe vacatures. Schriftelijke sollicitaties o.v.v. vacaturnummer op brief en envelop (of elektronisch solliciteren via de vacaturewebsite) richten aan de afdeling HRM van de betreffende faculteit of beheerseenheid (Postbus 616, 6200 MD Maastricht). De vacatures staan open voor interne kandidaten (medewerkers en uitkerings-gerechtigden van de UM).

www.maastrichtuniversity.nl

Even niet bang zijn omdat mama als een monster tegen je praat

Zieke kinderen voelen zich beter als hun ouders dichtbij zijn. Daarom zijn er de Ronald McDonald Huizen. Dan is zo'n lekkere knuffel van papa of mama nooit ver weg.

www.kinderfonds.nl

Een ziek kind kan niet zonder zijn ouders

Friandises

Chocolatier
De vermaarde pralines van Maastricht

Wycker Brugstraat 55, Maastricht

3HOOG

HeiSa

Rotte appel

Lange tijd heb ik een aversie gehad tegen pitjes in mijn mandarijnen. Vieze plekken in mijn kiwi's, bananen die te snel bruin werden of broccoli waar nog een beetje aarde tussen zat, ik moest er niks van hebben. Wanneer ik dan boodschappen aan het doen was voor een studentenpasta in de Albert Heijn op Plein 1992, bevond ik me op de perfecte plek om meteen mijn vitamines in te slaan: pitloze witte druiven, knalgele citroenen en uiterst rijpe sinaas-appelen zijn daar de trekpleisters van de groente-en-fruit-afdeling. Hoewel ik weet dat iedere vrijdagochtend het stadhuis van Maastricht omsingeld wordt door marktkramen, heb ik daar maar zelden mijn peren gehaald. Je koopt er voor vijf euro een goedgevulde zak met fruit dat vele malen lekkerder is dan de smakeloze producten van de supermarkt, maar moet dan wel je best doen om het snel op te eten, want na een dag zie je de eerste beurse plekken al. Als dat niet lukt, zit je maandag met de gebakken peren en kun je de rest van de zak weggooien. Wanneer ik weer boodschappen deed bij Albert, kon ik de verleiding van die mooi getinte appel die de komende zeven dagen nog goed zou blijven, niet weerstaan. Want wie bramen vrees, moet uit het bos blijven. Tegenwoordig heb ik de lokale koopman echter omarmd. Op sterk advies van mijn Italiaanse huisgenoot, koop ik mijn vitamines stevast bij de lokale groenteboer, omdat het smaakverschil aanzienlijk is en fruit betreft waar niet mee gesjoemeld is. Voor luttele euro's voorzie ik mezelf daar van enkele kilo's aan groente en fruit, maar word nog regelmatig geconfronteerd met een beroerd uitzienende banaan. Toch is een rot stuk fruit als een chagrijnige dag: het hoort er gewoon bij. Het leven is geen bak pitloze druiven, of pakketje van vier schitterende Pink Lady appels. De bijna perfecte producten uit de schappen van Albert, doen mij een beetje denken aan mijn Facebook-startpagina. Al fotoshoppend probeert men de beurse appels van het leven weg te moffelen, net zoals de schappen in de supermarkt alleen maar perfect gekleurd fruit verschaffen. De pitjes die ik tegenwoordig vis uit de niet geheel oranje mandarijnen van de groenteboer om de hoek, symboliseren daarom voor mij meer de ware aard van alledag. Schone appels zijn namelijk ook wel zuur.

Romeijn Sadée

Door Ype
Driessen

René

Jurje

Merel

Harrie

Een betere wereld?

Ineens stonden ze er weer, de kerstbomen. Een giga-geval bij ons in de hal van de Berg. Bij het SSC ook een grote. Ook wat kleinere exemplaren her en der in de uni-gebouwen. Hoe gaat dat toch? Waarom zie ik nooit iemand zo'n ding neerzetten? En hoe zitten ze eigenlijk in elkaar? In stukken geschroefd? Want denk niet, lezer, dat we hier echte natuursparren in huis halen, welnee, het zijn kunstbomen, nepbomen, dichter begroeid dan in het grote enge dierenbos en met een karrevracht aan ballen. Zo vol hangen we hem thuis bij de Bergbroedertjes niet hoor, dan breken de takken.

Goed, ineens staan ze daar. Waarschijnlijk in het holst van de nacht geplaatst door medewerkers van de facilitaire dienst, nu om onduidelijke redenen Facility Services geheten - ze spreken onderling eerder Limburgs dan Nederlands - en sinds kort collectief in therapie wegens minder fijne verhoudingen met het management. Ik heb met ze te doen, zeker zo tegen het einde van het jaar, als de contemplatie toeslaat en de balans wordt opgemaakt. Wéér een jaar geleefd, weer een jaar gewerkt. En waarvoor? Want wat, waarde lezer, hebben we bijgedragen aan de wereld? Laat staan aan een betere wereld? Lastige vragen hoor. Als ik mijn oor te luisteren leg binnen deze open inrichting krijg ik veel klein leed over me heen. Onderzoekers aan de Tongersestraat die zich benauwd afvragen of hun zoveelste paper over de marketingstrategieën van het midden- en kleinbedrijf hen straks een plek in de hemel gaan bezorgen. "Reken er maar niet op", zeg ik dan, want valse hoop mag je niet voeden en ze zijn groot genoeg om nu eindelijk eens de waarheid onder ogen te zien. Of de onderzoekers aan gene zijde van de Maas die twijfelen over het nut van het zoveelste dure

scannerexperiment, de zoveelste lelijke mensenkop waarvan ze de inhoud, *if any*, in beeld proberen te brengen en zich vervolgens vertwijfeld afvragen waar ze nu eigenlijk naar zitten te kijken. Is onze wereld door dit soort bezigheden er beter op geworden? Wat vind je zelf?, zei mijn psychiater dan als ik met moeilijke vragen bij hem kwam. Want ja, ook ik twijfel wel eens over mijn dagbesteding. Natuurlijk, ik heb - je bent beleidsambtenaar of niet - me suf geschreven aan de ene zelfdragende notitie na de andere, ik heb de een na de ander in een la zien verdwijnen maar later toch getriomfeerd als hij weer, een papieren reddende engel, boven water werd gehaald omdat ze er eindelijk achter kwamen dat ik hartstikke gelijk had. Maar ja, intussen is je ego dan al behoorlijk gedeukt, vandaar die *shrink*. Maar, hoor ik de idealisten onder u zeggen, we hebben ons toch met z'n allen heel nuttig gemaakt door al die studenten vol te propfen

met kennis en vaardigheden en ze vervolgens de wereld in te schoppen? Nou nou, denk ik dan, kennis, vaardigheden? Spreken ze met twee woorden? Eten ze met vork en mes? Zo niet, dan komen ze niet ver, wat ik u brom. En kennis: vraag ze naar de Wet van Newton, naar de Slag bij Heiligerlee, en de blik wordt troebel. Zit er ooit een student bij De Slimste Mens? Nee toch? Of verlang ik te veel? Ben ik ouderwets? Moet ik blij zijn als ze vlot kunnen feesboeken? Tja, misschien wel. O tempora, o mores, van die dingen. Kerstmis komt eraan. Germanicus cum suis hebben beloofd straks met alle ambtenaren een liedje bij de kunstkerstboom te willen zingen, meerstemmig en meertalig, (O Tannenbaum) ik kijk er naar uit. Ik wens u een zalig...; ach, laat ook maar.

Albert Bergbroeder

Twitter: @a_bergbroeder